

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาพื้นที่ป่าเขาหลวงและชุมชนบ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้ว และได้ผลการวิเคราะห์ที่จะเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การแจกแจงความถี่ของกลุ่มตัวอย่าง การเสนอการแจกแจงความถี่ของกลุ่มตัวอย่างเสนอโดยจำแนกตามประเภทของตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และการศึกษา สถานภาพด้านครอบครัว ประกอบด้วย ตำแหน่งในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานภาพด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพ รายได้ สถานภาพด้านสังคม ประกอบด้วย การเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชน การติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐ และความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่น และสถานภาพด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ การเคยได้รับความเดือดร้อนหรือเคยประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้

2. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ มัชฌิมเลขคณิต และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงทั้ง 4 ขั้นตอนคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามประเภทของตัวแปร ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และการศึกษา สถานภาพด้านครอบครัว ประกอบด้วย ตำแหน่งในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานภาพด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพ รายได้ สถานภาพด้านสังคม ประกอบด้วย การเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชน การติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐ และความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่น และสถานภาพด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ การเคยได้รับความเดือดร้อนหรือเคยประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติตามลำดับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพื่อทดสอบว่า บุคคลซึ่งมีสถานภาพด้านต่างๆ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่

4. การศึกษาประเภทการใช้ประโยชน์ และลักษณะการจัดการพื้นที่เขาหลวงของประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวง

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา เพื่อประมวลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงของประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวง

1. การแจกแจงความถี่ของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ พบว่า สถานภาพและลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 ราย ประกอบด้วย ประชาชนซึ่งมีสถานภาพด้านต่าง ๆ ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล สถานภาพด้านครอบครัว สถานภาพด้านเศรษฐกิจ สถานภาพด้านสังคม และสถานภาพด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การเคยได้รับความเดือดร้อนหรือเคยประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้ โดยสามารถแสดงในรูปของความถี่ ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพด้านต่างๆ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพส่วนบุคคล		
1. เพศ		
ชาย	133	53.2
หญิง	117	46.8
2. อายุ		
ตั้งแต่ 30 ปีลงมา	45	18.0
31-45 ปี	87	34.8
46-55 ปี	42	16.8
56 ปีขึ้นไป	76	30.4

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3. การศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	10	4.0
ชั้นประถม	175	70.0
มัธยมต้น-มัธยมปลาย	44	17.6
อนุปริญญา-ปริญญาตรี-สูงกว่าปริญญาตรี	21	8.4
สถานภาพด้านครอบครัว		
4. ตำแหน่งในครัวเรือน		
เป็นหัวหน้า	160	64.0
ไม่เป็น	90	36.0
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-3 คน	93	37.2
4-6 คน	138	55.2
7 คนขึ้นไป	19	7.6
สถานภาพด้านเศรษฐกิจ		
6. รายได้ / คน / เดือน		
ตั้งแต่ 3,000 บาทลงมา	122	48.8
3,001-5,000 บาท	92	36.8
5,001-10,000 บาท	22	8.8
10,001-15,000 บาท	14	5.6
7. อาชีพ		
เกษตรกรรวม	197	78.8
ค้าขาย	10	4.0
รับจ้าง	10	4.0
ประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ และไม่ได้ประกอบอาชีพ	33	13.2

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพทางสังคม		
8. การเป็นผู้นำ		
เป็นผู้นำ	14	5.6
เคยเป็นผู้นำ	17	6.8
ไม่เคยเป็นผู้นำ	219	87.6
9. ตำแหน่งผู้นำชุมชน		
ไม่เคยดำรงตำแหน่ง	219	87.6
กรรมการฝ่ายต่าง ๆ	22	8.8
สมาชิก อบต.	3	1.2
ผู้ใหญ่บ้าน	2	0.8
ผู้นำเยาวชน	2	0.8
สารวัตรกำนัน	1	0.4
ผู้นำสตรี	1	0.4
10. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
เป็นสมาชิกกลุ่ม	204	81.6
เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม	11	4.4
ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม	35	14.0
11. กลุ่มที่เป็นสมาชิก		
กลุ่มออมทรัพย์ฯ	182	72.8
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	35	14.0
กลุ่มแม่บ้าน	14	5.6
กลุ่มลูกค้า รทส.	12	4.8
กลุ่มมัดข้อมฯ	3	1.2
กลุ่มสมาชิก สก.	2	0.8
กลุ่มเกษตรกร	1	0.4
กลุ่มเยาวชน	1	0.4

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
12. การได้รับข้อมูลข่าวสาร		
น้อยกว่า 2-3 วันต่อครั้ง	24	9.6
2-3 วันต่อครั้ง	48	19.2
ทุกวัน	178	71.2
13. แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ*		
โทรทัศน์	239	95.6
เพื่อนบ้าน	80	32.0
วิทยุ	69	27.6
หนังสือพิมพ์	66	26.4
วารสาร	1	0.4
14. การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชน		
น้อยกว่า 1 ครั้ง	17	6.8
1-3 ครั้ง	138	55.2
4-6 ครั้ง	42	17.2
7 ครั้งขึ้นไป	52	20.8
15. การติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐ		
น้อยกว่า 1 ครั้ง	145	58.0
1-3 ครั้ง	70	28.0
4-6 ครั้ง	15	6.0
7 ครั้งขึ้นไป	20	8.0
16. ความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่น		
ไม่เป็นที่ยอมรับนับถือ-ยอมรับนับถือเล็กน้อย	142	56.8
ยอมรับนับถือปานกลาง	79	31.6
ยอมรับนับถือค่อนข้างสูง-สูงมาก	29	11.6

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพด้านอื่นๆ		
17. การเคยได้รับความเดือดร้อนหรือเคยประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ		
เคย	239	95.6
ไม่เคย	11	4.4
18. ชนิดของความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่ได้รับจากการเคยประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ		
ไม่เคยได้รับ	11	4.4
ทรัพย์สินเสียหาย	235	94.0
คนในครัวเรือนเสียชีวิต บาดเจ็บหรือพิการ	4	1.6
19. การได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าเขาหลวง		
ไม่ได้รับ-เล็กน้อย	29	11.6
ปานกลาง	116	46.4
ค่อนข้างสูง-สูงมาก	105	42.0

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน ประกอบด้วยบุคคลที่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัวเสียเป็นส่วนใหญ่ หรือประมาณ 2 ใน 3 ที่เหลือเป็นบุคคลในครัวเรือน โดยมีจำนวนเพศชายและเพศหญิงในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 31 ปี ขึ้นไป ด้านการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษา รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 – 6 คน และมีรายได้ต่อคนต่อเดือน ตั้งแต่ 3,000 บาทลงมา ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท มีจำนวนมากกว่า 1 ใน 4 เล็กน้อย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรม และไม่เคยมีสถานภาพเป็นผู้นำชุมชน แต่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โดยเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อันเป็นกลุ่มทางสังคมภายในชุมชน จำนวน 7 ใน 10 ส่วน ที่เหลือเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมอื่นๆ ที่มีการจัดตั้งขึ้นในชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารทุกวัน โดยมีวิทยุโทรทัศน์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ รองลงมาคือเพื่อนบ้าน กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชนมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน แต่กลับมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐค่อนข้างต่ำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าตนเองไม่เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นหรือเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นเล็กน้อย

มีจำนวนกว่าครึ่งของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด และเกือบร้อยละเก้าสิบของประชากรมาแล้ว ทั้งนี้เพราะสภาพพื้นที่ตั้งของชุมชนอยู่ในที่ราบภายในหุบเขา ทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหายจากอุทกภัยในฤดูฝน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 88.40 ได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าเขาหลวงในระดับปานกลางถึงสูงมาก ทั้งนี้เพราะพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญเพียงแหล่งเดียวของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านคีรีวง

การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านคีรีวงในรูปของคะแนนการมีส่วนร่วม ได้แก่ มัชฌิมเลขคณิต ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างแต่ละสถานภาพ และการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละสถานภาพ ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 มัชฌิมเลขคณิตและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพด้านต่างๆ

สถานภาพ	จำนวน	การมีส่วนร่วม	
	N	\bar{X}	SD
สถานภาพส่วนบุคคล			
1. เพศ			
ชาย	133	2.82	0.57
หญิง	117	2.54	0.44
2. อายุ			
อายุตั้งแต่ 30 ปีลงมา	45	2.60	0.50
31-45 ปี	87	2.77	0.53
46-55 ปี	42	2.77	0.62
56 ปีขึ้นไป	76	2.60	0.46

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	การมีส่วนร่วม	
	N	\bar{X}	SD
3. การศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา	10	2.25	0.24
ประถมศึกษา	175	2.67	0.47
มัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย	44	2.69	0.57
อนุปริญญา - ปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.02	0.77
สถานภาพด้านครอบครัว			
4. ตำแหน่งในครัวเรือน			
หัวหน้า	160	2.71	0.56
บุคคลในครัวเรือน	90	2.64	0.47
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
1-3 คน	93	2.65	0.54
4-6 คน	138	2.73	0.53
7 คนขึ้นไป	19	2.58	0.40
สถานภาพด้านเศรษฐกิจ			
6. รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือน			
ตั้งแต่ 3,000 บาทลงมา	122	2.50	0.45
3,001 - 5,000 บาท	92	2.82	0.53
5,001 - 10,000 บาท	22	2.88	0.48
10,001- 15,000 บาท	14	3.13	0.66
7. อาชีพ			
เกษตรกรกรรม	197	2.70	0.50
ค้าขาย	10	2.32	0.53
รับจ้าง	10	2.30	0.35
อื่น ๆ	33	2.86	0.62

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	การมีส่วนร่วม	
	N	\bar{X}	SD
สถานภาพทางสังคม			
8. การเป็นผู้นำ			
เป็นผู้นำ	14	3.45	0.65
เคยเป็น	17	3.16	0.68
ไม่เคยเป็น	219	2.60	0.44
9. การเป็นสมาชิกกลุ่ม			
เป็นสมาชิกกลุ่ม	204	2.72	0.52
เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม	11	2.52	0.53
ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม	35	2.52	0.51
10. การได้รับข้อมูลข่าวสาร			
น้อยกว่า 2-3 วันต่อครั้ง	24	2.53	0.37
2-3 วันต่อครั้ง	48	2.67	0.58
ทุกวัน	178	2.72	0.53
11. การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชน			
น้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน	17	2.45	0.49
1-3 ครั้งต่อเดือน	138	2.65	0.48
4-6 ครั้งต่อเดือน	43	2.87	0.55
ตั้งแต่ 7 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน	52	2.78	0.56
12. การติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐ			
น้อยกว่า 1 ครั้งต่อปี	145	2.53	0.40
1-3 ครั้งต่อปี	70	2.79	0.57
4-6 ครั้งต่อปี	15	3.16	0.60
ตั้งแต่ 7 ครั้งขึ้นไปต่อปี	20	3.10	0.66

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน N	การมีส่วนร่วม	
		\bar{X}	SD
13. ความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่น			
ไม่เป็นที่ยอมรับนับถือ - ยอมรับนับถือเล็กน้อย	79	2.53	0.40
ปานกลาง	142	2.73	0.49
ค่อนข้างสูง-สูงมาก	29	2.94	0.81
สถานภาพด้านอื่นๆ			
14. การเคยรับความเคียดแค้นหรือเคยประสบภัย			
เคย	239	2.70	0.53
ไม่เคย	11	2.50	0.40
15. การได้รับผลประโยชน์			
ไม่ได้รับ-ได้รับเล็กน้อย	29	2.53	0.48
ปานกลาง	116	2.59	0.51
ค่อนข้างสูง-สูงมาก	105	2.84	0.52

จากตาราง 2 ทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกันเล็กน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษามีส่วนร่วมในระดับต่ำ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาขึ้นไปมีส่วนร่วมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาด้านรายได้ พบว่า การมีส่วนร่วมต่างกันเล็กน้อยระหว่างผู้ที่มีระดับรายได้ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงไม่แตกต่างกันมากนัก การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 3,000 บาทลงมามีส่วนร่วมในระดับต่ำ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001 ถึง 15,000 บาท มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันทำให้มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขายและรับจ้างมีส่วนร่วมในระดับต่ำ เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปใน

การประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอื่นๆ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เพราะมีอิสระในการบริหารเวลาได้มากกว่า 2 อาชีพที่กล่าวมาแล้ว

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำ เป็นสมาชิกกลุ่ม และได้รับข้อมูลข่าวสารที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ต่างก็มีการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชนเฉลี่ยน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน มีส่วนร่วมในระดับต่ำ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชน เฉลี่ย 1 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐและความรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงไม่แตกต่างกันมากนัก การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับความเดือดร้อนหรือเคยประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกันเล็กน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างที่เคยประสบภัยมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เพราะเคยมีประสบการณ์จากภัยทางธรรมชาติมาบ้างแล้ว ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยประสบภัยมีส่วนร่วมในระดับต่ำ และลำดับสุดท้าย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าเขาหลวงที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงไม่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการได้รับข้อมูลข่าวสารและกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนมีจิตสำนึกสูงขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติตามลำดับสมมติฐานในการวิจัยปรากฏผลดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบมัชฌิมเลขคณิตมีนัยสำคัญ ($P = 0.000$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 โดยเพศชายมีส่วนร่วมสูงกว่าเพศหญิง

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่อยู่ในช่วงอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนไม่มีนัยสำคัญ ($P = 0.0725$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่อยู่ในช่วงอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญ ($P = 0.0011$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ดังนั้นจึงต้องทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันทีละคู่ก็พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา-สูงกว่าปริญญา มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และกลุ่มอื่นๆ ที่เหลือออกนั้นมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนที่มีตำแหน่งในครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบมัชฌิมเลขคณิต ไม่มีนัยสำคัญ ($P = 0.286$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวง ที่มีสถานภาพด้านครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ไม่มีนัยสำคัญ ($P = 0.3175$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 6 ประชาชนที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญ ($P = 0.0000$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 ดังนั้นจึงต้องทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีระดับรายได้ต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายได้ต่างกันทีละคู่ ก็พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท/เดือน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท/เดือนและกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 10,001-15,000 บาท/เดือน มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 บาท/เดือนลงมา และกลุ่มอื่นๆ ที่เหลือนอกนั้น มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 7 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญ ($P = 0.0026$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 ดังนั้น จึงต้องทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันทีละคู่ ก็พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพมากกว่า 1 อย่าง และผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขาย และรับจ้าง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนั้น มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 8 ประชาชนที่มีสถานภาพด้านการเป็นผู้นำต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญ ($P = 0.0000$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่มีสถานภาพด้านการเป็นผู้นำต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9 ดังนั้นจึงต้องทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพด้านการเป็นผู้นำต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพด้านการเป็นผู้นำทีละคู่ ก็พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำในปัจจุบัน และกลุ่มตัวอย่างที่เคยเป็นผู้นำ มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเป็นผู้นำ และกลุ่มอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนั้น มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 9 ประชาชนเป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนไม่มีนัยสำคัญ ($P = 0.0512$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวง ที่เป็นสมาชิกกลุ่มกับประชาชนที่เคยเป็นและไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 9

สมมติฐานข้อที่ 10 ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนไม่มีนัยสำคัญ ($P = 0.2376$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 10

สมมติฐานข้อที่ 11 ประชาชนที่การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญ ($P = 0.0002$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 12 ดังนั้นจึงต้องทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชาชนที่ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชนต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชนทีละคู่ ก็พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชน 1 ครั้งขึ้นไป/เดือน มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชนน้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน และกลุ่มอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนั้นมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 12 ประชาชนที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญ ($P = 0.0000$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่ติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 13 ดังนั้นจึงต้องทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชาชนที่ติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐทีละคู่ ก็พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐตั้งแต่ 1 ครั้ง/ปีขึ้นไป มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรของรัฐน้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี และกลุ่มอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนั้นมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 13 ประชาชนที่มีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญ ($P = 0.0005$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่มีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการ

จัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 14 ดังนั้นจึงต้องทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีความรู้สึกต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นต่างกันที่ละคู่ ก็พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นปานกลางถึงสูงมาก มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกว่าตนเองไม่เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่น หรือยอมรับนับถือเล็กน้อย และกลุ่มอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนั้นมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 14 ประชาชนที่มีประสบการณ์เคยได้รับความเดือดร้อนหรือเคยประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบมัชฌิมเลขคณิต ไม่มีนัยสำคัญ ($P = 0.232$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่เคยได้รับความเดือดร้อนหรือเคยประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ กับประชาชนที่ไม่เคยได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เคยประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 14

สมมติฐานข้อที่ 15 ประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าเขาหลวงต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญ ($P = 0.0005$) หมายความว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงที่ได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าเขาหลวงต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ดังนั้นจึงต้องทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์ต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าเขาหลวงที่ละคู่ ก็พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$ คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลประโยชน์จากพื้นที่ป่าเขาหลวงค่อนข้างสูง ถึงสูงมาก มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ ถึงได้รับผลประโยชน์เล็กน้อยและกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลประโยชน์ปานกลาง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนั้นมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

4. การศึกษาประเภทการใช้ประโยชน์และลักษณะการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวง

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาประเภทการใช้ประโยชน์และลักษณะการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวง ของประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวง ปรากฏผล ดังนี้

ประเภทการใช้ประโยชน์ จำแนกตามสภาพพื้นที่ป่าไม้ แบ่งได้ 2 ประเภทด้วยกันคือ

1. การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้ที่เป็นป่าดั้งเดิม ป่าไม้ประเภทนี้จะอยู่ลึกขึ้นไปในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขาหลวง และอุทยานแห่งชาติเขาหลวง เป็นป่าไม้ประเภทป่าดิบชื้น ลักษณะการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้ประเภทนี้เป็นการใช้ประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาพันธุ์ไม้ป่าต่างๆ และการหาของป่า การตัดไม้ การล่าสัตว์ หาเครื่องยาสมุนไพร เป็นต้น เป็นการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป็นครั้งคราว ไม่มีการครอบครองพื้นที่ ผู้ใช้ประโยชน์มีทั้งประชาชนในชุมชนและจากภายนอกชุมชน ซึ่งป่าผืนนี้เป็นที่ตั้งของยอดเขาหลวง ซึ่งมีความสูงประมาณ 1,835 เมตร จากระดับน้ำทะเล ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในภาคใต้ (กรมป่าไม้, 2538) พื้นที่ป่าส่วนนี้มีความสำคัญและให้ประโยชน์ทางตรงต่อชาวบ้านทั้งในชุมชนบ้านคีรีวงและภายนอกชุมชน ไม่มีมากนัก เพราะส่วนใหญ่ประชากรใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ และเป็นแหล่งพันธุกรรมทั้งพืชและสัตว์ แต่ให้ประโยชน์ทางอ้อมเป็นอย่างมากในการเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ให้ความชุ่มชื้นแก่พื้นที่ใกล้เคียง เป็นต้น (ประจวบ ธรรมวิจิตร, สัมภาษณ์ : 6 กรกฎาคม 2542)

2. การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้นอกเขตป่าดั้งเดิม เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่มีประชาชนเข้าครอบครองทำประโยชน์ และพื้นที่ที่มีระดับต่ำลงมาแต่ยังเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขาหลวง และบางส่วนของอุทยานแห่งชาติเขาหลวง ป่าไม้ในพื้นที่เหล่านี้ประกอบไปด้วยไม้ป่าตามธรรมชาติขึ้นอยู่เป็นกลุ่ม ๆ ตามที่ลาดชัน หรือที่ริมห้วย และขึ้นอยู่ทั่วไปปะปนกับต้นไม้ประเภทไม้ผลที่ชาวบ้านนำเข้ามาปลูกใหม่ หรือเป็นไม้ผลพันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิม ซึ่งป่าไม้ในส่วนนี้นับว่าเป็นป่าไม้ที่มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านคีรีวงมากที่สุดเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพในการทำสวนผลไม้แบบผสมผสานอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ประเภทนี้ ไม้ผลที่ชาวบ้านคีรีวงนิยมปลูกกันมาก ได้แก่ ทุเรียน ทั้งพันธุ์พื้นเมืองและพันธุ์ดี ลางสาด ลองกอง มังคุด จำปาเคเสะตอ ลูกเนียง หมากร พลู เป็นต้น ลักษณะของสวนผสมประเภทนี้ แม้จะมีไม้ป่าปะปนอยู่บ้างแต่ความหนาแน่นของต้นไม้จะน้อยกว่าในสภาพป่าธรรมชาติทั่วไป โดยเฉพาะไม้ขนาดเล็กและลูกไม้จะมีน้อยเนื่องจากชาวบ้านมีการแผ้วถางบริเวณพื้นที่ทุกปี เพื่อกำจัดวัชพืช ทำให้พื้นล่างค่อนข้างเคียนโล่งไม่มีวัชพืช หรือเอาไม้เลื้อยหนาแน่นดังสภาพของป่าดิบชื้นทั่วไปในภาคใต้ การใช้

ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้ประเภทนี้เป็นการใช้ประโยชน์อย่างถาวร มีการเข้าครอบครองพื้นที่ สิทธิในการครอบครองได้มาโดยทางมรดก จับจองพื้นที่ด้วยตนเองและซื้อสิทธิการครอบครองจากผู้อื่น การครอบครองทำประโยชน์ส่วนใหญ่ไม่มีหนังสือแสดงสิทธิ์ใดๆ ร่องลงมาก็มียุบเสียมหายบ้าง ร่องที่ (บกท. 6) และมีหนังสือแสดงสิทธิชนิด นส. 3ก. เป็นบางราย เฉพาะผู้ที่มีเงินจ้างเจ้าพนักงาน มาออกหนังสือแสดงสิทธิให้เฉพาะแปลงเท่านั้น (ประจวบ ธรรมวิจิตร, สัมภาษณ์ : 6 กรกฎาคม 2542)

ซึ่งผลการวิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งประเภทการใช้ประโยชน์และ ลักษณะการจัดการแต่ละประเภท ปรากฏดังตาราง 3

ประเภทการใช้ประโยชน์	พื้นที่ป่าไม้	ลักษณะในการจัดการ				การติดตามและประเมินผล
		การใช้พื้นที่	การครอบครอง	การใช้ประโยชน์	การได้รับผลประโยชน์	
1. ทำสวนผลไม้	- ป่ามีการครอบครอง	ถาวร	- มรดก	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล
			- จับจอง			- ผ่านกลุ่ม
			- ซ้ำจากผู้อื่น			- รัฐ
2. เป็นแหล่งไม้ใช้สอยและสร้างที่อยู่อาศัย	- ป่ามีการครอบครอง	ถาวร	- มรดก	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล
			- จับจอง			- ผ่านกลุ่ม
			- ซ้ำจากผู้อื่น			- รัฐ
3. เป็นแหล่งน้ำ	- ป่าดั้งเดิม	ชั่วคราว	- ไม่มีการครอบครอง	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล
		ชั่วคราว	- ไม่มีการครอบครอง			- ผ่านกลุ่ม
		ชั่วคราว	- ไม่มีการครอบครอง	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล
4. เป็นแหล่งอาหาร	- ป่ามีการครอบครอง	ถาวร	- มรดก			- ผ่านกลุ่ม
			- จับจอง			- รัฐ
			- ซ้ำจากผู้อื่น			

* ได้ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์

ประเภทการใช้ประโยชน์	พื้นที่ป่าไม้	ลักษณะในการจัดการ			การคิดค่ามและประเมินผล
		การใช้พื้นที่	การครอบครอง	การใช้ประโยชน์	
5. เป็นแหล่งวัตถุดิบในการทำของใช้ในครัวเรือน	- ป่าดั้งเดิม - ป่ามีการครอบครอง	ชั่วคราว ถาวร	- ไม่มีการครอบครอง - มรดก - จับจอง - ซ้ำจากผู้อื่น	โดยตรง	- ราษฎร - ผ่านกลุ่ม - รัฐ
6. เป็นแหล่งวัตถุดิบในการประกอบอาชีพเสริม	- ป่าดั้งเดิม - ป่ามีการครอบครอง	ชั่วคราว ถาวร	- ไม่มีการครอบครอง - มรดก - จับจอง - ซ้ำจากผู้อื่น	โดยตรง	- ราษฎร - ผ่านกลุ่ม - รัฐ
7. เป็นแหล่งพันธุ์กรรมพืช	- ป่าดั้งเดิม - ป่ามีการครอบครอง	ชั่วคราว ถาวร	- ไม่มีการครอบครอง - มรดก - จับจอง - ซ้ำจากผู้อื่น	โดยตรง	- ราษฎร - ผ่านกลุ่ม - รัฐ
8. เป็นแหล่งพันธุ์กรรมสัตว์ป่า	- ป่าดั้งเดิม - ป่ามีการครอบครอง	ชั่วคราว ถาวร	- ไม่มีการครอบครอง - มรดก - จับจอง - ซ้ำจากผู้อื่น	โดยตรง	- ราษฎร - ผ่านกลุ่ม - รัฐ

* ได้ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์

ลักษณะในการจัดการ

ประเภทการใช้ประโยชน์	พื้นที่ป่าไม้	การใช้พื้นที่	การครอบครอง	การใช้ประโยชน์	การได้รับผลประโยชน์	การติดตามและประเมินผล
9. เป็นแหล่งชุมชนไพร	- ป่าดั้งเดิม - ป่ามีการครอบครอง	ชั่วคราว ถาวร	- ไม่มีการครอบครอง - มรดก - จับจอง - ชี้จากผู้อื่น	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล - ผ่านกลุ่ม - รัฐ
10. เป็นแหล่งเชื้อเพลิงในการหุงต้ม	- ป่าดั้งเดิม - ป่ามีการครอบครอง	ชั่วคราว ถาวร	- มรดก - จับจอง - ชี้จากผู้อื่น	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล - ผ่านกลุ่ม - รัฐ
11. เป็นสถานที่หาของป่า	- ป่าดั้งเดิม	ชั่วคราว	- ไม่มีการครอบครอง	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล - ผ่านกลุ่ม - รัฐ
12. เป็นที่อยู่อาศัย	- ป่ามีการครอบครอง	ถาวร	- มรดก - จับจอง - ชี้จากผู้อื่น	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล - ผ่านกลุ่ม - รัฐ
13. เป็นสถานที่ท่องเที่ยว	- ป่าดั้งเดิม	ชั่วคราว	- ไม่มีการครอบครอง	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล - ผ่านกลุ่ม - รัฐ
14. เป็นสถานศึกษา หาความรู้	- ป่าดั้งเดิม - ป่ามีการครอบครอง	ชั่วคราว ชั่วคราว	- ไม่มีการครอบครอง - ไม่มีการครอบครอง	โดยตรง	โดยตรง	- รายบุคคล - ผ่านกลุ่ม - รัฐ

* ได้ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์

จากตาราง 3 แสดงว่าการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าเขาหลวงของประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงแต่ละประเภท มีลักษณะการจัดการเพื่อการใช้ประโยชน์แตกต่างกันดังนี้

1. การทำสวนผลไม้ ใช้พื้นที่ป่ามีการครอบครอง ใช้พื้นที่อย่างถาวร สิทธิการครอบครองพื้นที่ได้จากการรับมรดก จับจองด้วยตนเอง และซื้อสิทธิการครอบครองจากผู้อื่น ประชาชนใช้ประโยชน์และได้รับผลประโยชน์โดยตรง เพราะเป็นแหล่งอาชีพและรายได้หลักของชาวบ้านในท้องถิ่น ส่วนการติดตามและประเมินผล กระทำโดยประชาชนเป็นรายบุคคล ผ่านกลุ่มทางสังคมและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

2. เป็นแหล่งไม้ใช้สอยและสร้างที่อยู่อาศัย ใช้พื้นที่ป่ามีการครอบครอง ใช้พื้นที่อย่างถาวร สิทธิการครอบครองพื้นที่ได้จากการรับมรดก จับจองด้วยตนเอง และซื้อสิทธิการครอบครองจากผู้อื่น โดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมาย ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์และได้รับผลประโยชน์โดยตรง การติดตามและประเมินผลโดยประชาชนเป็นรายบุคคล ผ่านกลุ่มทางสังคมและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

3. เป็นแหล่งน้ำ ใช้พื้นที่ป่าดั้งเดิมและป่ามีการครอบครอง ใช้ประโยชน์พื้นที่ชั่วคราว ไม่มี การครอบครองพื้นที่ ประชาชนใช้ประโยชน์และได้รับผลประโยชน์โดยตรง การติดตามและประเมินผลโดยประชาชนเป็นรายบุคคล ผ่านกลุ่มทางสังคมและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

4. เป็นแหล่งอาหาร ใช้พื้นที่ป่าดั้งเดิมและป่ามีการครอบครอง พื้นที่ป่าดั้งเดิมเป็นการใช้พื้นที่ชั่วคราวไม่มีการครอบครอง พื้นที่ป่ามีการครอบครองได้สิทธิการครอบครองทางมรดก จับจองด้วยตนเอง และซื้อสิทธิการครอบครองจากผู้อื่น ประชาชนใช้ประโยชน์และได้รับผลประโยชน์โดยตรง การติดตามและประเมินผลโดยประชาชนเป็นรายบุคคล ผ่านกลุ่มทางสังคมและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

5. เป็นแหล่งวัตถุดิบในการทำของใช้ในครัวเรือน ใช้พื้นที่ป่าดั้งเดิม และป่ามีการครอบครอง พื้นที่ป่าดั้งเดิมเป็นการใช้พื้นที่ชั่วคราว พื้นที่ป่ามีการครอบครองได้สิทธิทางมรดก จับจองด้วยตนเอง และซื้อสิทธิการครอบครองจากผู้อื่น ประชาชนใช้ประโยชน์และได้รับผลประโยชน์โดยตรง การติดตามและประเมินผลโดยประชาชนเป็นรายบุคคล ผ่านกลุ่มทางสังคมและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

6. เป็นแหล่งวัตถุดิบในการประกอบอาชีพเสริมภายในชุมชน ใช้พื้นที่ป่าดั้งเดิมและป่ามีการครอบครอง พื้นที่ป่าดั้งเดิมเป็นการใช้พื้นที่ชั่วคราว พื้นที่ป่ามีการครอบครองได้สิทธิทางมรดก จับจองด้วยตนเองและซื้อสิทธิการครอบครองจากผู้อื่น ประชาชนใช้ประโยชน์ และได้รับผลประโยชน์ผ่านกลุ่มทางสังคม การติดตามและการประเมินผลโดยประชาชนเป็นรายบุคคลผ่านกลุ่มทางสังคมและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

14. เป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ ใช้พื้นที่ป่าดั้งเดิม และพื้นที่ป่ามีการครอบครอง การใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป็นครั้งคราว ประชาชนใช้ประโยชน์และได้รับผลประโยชน์โดยตรง การติดตามและประเมินผลโดยประชาชนเป็นรายบุคคล ผ่านกลุ่มทางสังคมและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวง

ปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวง

ตาราง 4 ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับความถี่ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
1. ไม่พร้อมในทางเศรษฐกิจ ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว	139	55.60
2. ไม่มีโอกาสในการมีส่วนร่วม (เช่น แสดงความคิดเห็น ฯลฯ)	135	54.00
3. คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถเพียงพอ	76	30.40
4. ไม่ทราบเป้าหมายในการมีส่วนร่วม	44	17.60
5. ทางราชการไม่มีการสนับสนุนให้มีส่วนร่วม	34	13.60
6. คิดว่าจะทำให้ตนเองเดือดร้อนหรือยุ่งยากเพิ่มขึ้น	13	5.20
7. ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน	8	3.20
8. นิสัยส่วนตัวไม่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น	8	3.20

จากตาราง 4 แสดงว่าประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวงส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวงที่สำคัญ คือ ปัญหาในทางเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนมากต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว ทำให้มีส่วนร่วมน้อย กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นดังกล่าว จำนวน 139 คน ร้อยละ 55.60 (จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 1-5,000 บาท/เดือน/คน มีจำนวนถึง 214 คน จาก 250 คน หรือเท่ากับ ร้อยละ 85.60) รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าตนเองไม่มีโอกาสมีส่วนร่วม จากความไม่พร้อมของตัวบุคคล เวลา และสถานที่ ในการมีส่วนร่วมจำนวน 135 คน ร้อยละ 54.00 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าตนเองไม่มีความสามารถเพียงพอ จำนวน 76 คน ร้อยละ 30.40 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าไม่ทราบเป้าหมายในการมีส่วนร่วม จำนวน 44 คน ร้อยละ 17.60 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่า

ทางราชการไม่มีการสนับสนุนให้มีส่วนร่วม 34 คน ร้อยละ 13.60 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าถ้ามีส่วนร่วมแล้วจะทำให้ตนเองเดือดร้อนหรือยุ่งยากเพิ่มขึ้น จำนวน 13 คน ร้อยละ 5.20 และกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน และนิสัยส่วนตัวไม่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น จำนวนกลุ่มตัวอย่างละ 8 คน ร้อยละ 6.40 เนื่องจากว่าสภาพสังคมปัจจุบันมีปัญหาด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาใหญ่ของประชาชนในชนบท เนื่องจากรัฐไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการกระจายรายได้ของประชาชน นอกจากนี้การขาดโอกาสของประชาชน เนื่องจากภาครัฐไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อประชาชน ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ก็ยังเป็นปัญหาใหญ่อยู่ในปัจจุบัน เกิดจากความเคยชินของภาครัฐที่คอยชี้นำแต่เพียงฝ่ายเดียวมาตลอด จนลืมบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนไป และนอกจากนี้ความไม่ชัดเจนของข้อมูลข่าวสารและข้อจำกัดส่วนบุคคลก็ยังเป็นปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาในด้านต่างๆ อยู่มาก แม้ว่าจากผลการศึกษาพบว่าประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารก่อนข้างจะดี (ร้อยละ 71.20 ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทุกวัน) แต่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับจากรายการวิทยุ และโทรทัศน์ ซึ่งมีแต่รายการบันเทิงเป็นส่วนใหญ่มิประโยชน์ในการเพิ่มพูนปัญญาด้านต่างๆ ของประชาชนน้อย

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการพื้นที่ป่าเขาหลวง ปรางค์
ตาราง 5

ตาราง 5 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับความถี่ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	177	70.80
2. ควรชี้แจงเป้าหมายของการมีส่วนร่วมให้ชัดเจน	170	68.00
3. ควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง	148	59.20
4. ควรมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนบ่อย ๆ เพื่อเป็นการฝึกฝนการทำงานร่วมกันของชาวบ้าน	121	48.40
5. ควรมีการกระจายความรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ของชุมชนออกสู่ชาวบ้านอย่างทั่วถึง	107	42.80
6. จัดตั้งกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ขึ้นมารองรับการมีส่วนร่วมของประชาชน	72	28.80

จากตาราง 5 แสดงว่าประชาชนในชุมชนบ้านคีรีวง มีข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วม โดยการส่งเสริมการประกอบอาชีพแก่คนในชุมชนมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน จำนวน 177 คน ร้อยละ 70.80 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าควรมีการชี้แจงเป้าหมายของการมีส่วนร่วมให้ชัดเจน จำนวน 170 คน ร้อยละ 68.00 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่า ควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง จำนวน 148 คน ร้อยละ 59.20 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าควรมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนบ่อย ๆ เพื่อเป็นการฝึกฝนการทำงานร่วมกันของชาวบ้าน จำนวน 121 คน ร้อยละ 48.40 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าควรมีการกระจายความรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ของชุมชนออกสู่ชาวบ้านอย่างทั่วถึง จำนวน 107 คน ร้อยละ 42.80 และกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าควรมีการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ขึ้นมารองรับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีน้อยที่สุด จำนวน 72 คน ร้อยละ 28.80 เนื่องจากว่าประชาชนได้มองปัญหาด้านเศรษฐกิจเป็นเรื่องใหญ่ ที่สมควรจะได้รับการแก้ไขมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีสาระและเป็นประโยชน์ นอกจากนี้การฝึกหัดการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันของชุมชนก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยมีองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชนรับผิดชอบอย่างเป็นทางการมากขึ้น